

**Aen-Merckingen Van Den Eerw. P. Cornelius Hazart,
Priester der Societeyt Jesv.**

Hazard, Cornelius

Antwerpen, 1662

I. Aen-Merckinghe Op de Ketterije der Massalianen.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71393](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-71393)

I. AEN-MERCKINGHE

Op de Ketterije der Massalianen.

D. Cabeljau, pPg.563.

VAn de Massalianen wordt ghetuyght dat sy hare bede-huysen hebben ghemaect, in welcke sy des merghens, en teghen den avondt veel vergaderen met wasse keeulen, ende aenghesteken lichten, waren langh besigh met lesen, ende lof sanghen tot Godt te doen, als willende Godt daer mede te vrede stellen. Epiphanius *Heresi* 80. Augustinus *Heresi* 57. Theodoretus in *Epit. div. decret. C. de Baptismo*. Het selve siet men in de Roomsche Kercke ommegaen, daer men niet alleen inde *Vesperen* en *Maturinen*, met lanternen, en aenghesteken lichten samen komt, maer oock den gheheelen dagh.

Catholijcke Antwoorde.

Soudet oock wel moghelycht wesen / dat de Oudt-baderg de Massalianen voor ketterg souden ghehouden hebben / precis om dat sy veel baden/ ende heve hupsen hadden / ende lof-sanghen songhen tot Godt met wasse keersteu / en lichten? Ich en hau't niet ghelooven: Ich moet de Oudt-baderg / die D Cabeljau hier neemt tot shu voort/ eerst hoozen spreken.

De voort npt gae den H. Epiphanius *Heresi* 80. De Massalianen, syndt hij / vande Heydenden afgecompen, en nebben noch de secte der Joden, noch die vande Christenen omhelst; en worden oock niet gherkent onder de Samaritanen, zijn nochtans gantschelyck Heydensch; ende daer sy leeren datter vele goden zjn, en aenbidden nochtans gheen van dien, maer bewijzen eere aan eenen, die sy den almoghenden noemten. Sy maken haer sekele huyzen,

huyzen, seer breedt, by forme van markten, de welcke sy noemen Bede-pleynen. Dese plaetsen hebbēn sy gebouwt soo inden Oosten, als in den Westen, nae de wiſe vande Kercke, daer sy vergaderinghen hebben met groote menigte van aenghelycken lichten, ende flambeeuwen. Dan singhen sy sekere lof-sanghen ter eerēn Godts, met de welcke sy uyt groote dwalinghe, meynen Godt te verfoēnen: maer d'onwetenthedt, de welcke altijdt verblindt is, heeft haer dit doen doen uyt hooverdij, ende moet-willigheyt. Sommighe Overigheden, ontsteken met een iever tot de Religie, hebbender vele van haer ghedoodt, om dat sy de waerheydt met valscheyd bedorven, ende durfden, met eene verkeerde naevolghinghe uytdrucken de ghewoonte der Kercke, daer sy nochtans, noch Christen waren, noch van de Secte der Joden. Sommighe van haer, begravende op sekere plaetsen de lichamen der ghene, die om dese Heydensche goddeloosheydt waren ghedoodt, singhen daer de selven lof-sanghen, willende Martyriani ghenoemt worden, te weten, om die, de welcke ter oorsake vanden afgodischen dienst, de martelie hebben gheleden. **Tot hier toe Epiphanius.**

Hae klinckt dit verhael vau dese[n] Oudt-bader D. Cabeljau in utre ooren: om wat reden wilt ghy nu de Massalianen veroordeelt hebben als ketterij? oft om hare bede-hupsen die sy opzechreden: oft om hare ghebeden/ en lof-sanghen: oft om hare vergaderinghen/ die sy hielden met aenghelycken lichten/ en keerssen: oft om dit aitemael samen? Hoe ghy het neemt / 't zp elck deel in 't besonder/ 't zp allegaer samen / ghy wordt van Epiphanius overtuight van bedroghe.

Noteret wel dese Woorden Epiphanij: Voor eerst, dat sy hare bede-hupsen opzechreden NAE DE WYE DER KERCKE. Ten tweeden, dat sy niet het onsteken van lichten / singhen van lof-sanghen/ houden van vergaderinghen / NAEVOLGHDEN, ende UYTDRVCKTEN DE GHEWOONTE DER KERCKE. Zijn dit niet de epghen / ende klare Woorden van Epiphanius? derhalven/ seyd h̄t dat ter vele van dese secte daerom van ieverighe/ en-

de overtollighedt / ende overmatighedt met
het veronachtsamen van hare familien / werck/
ende soo voortz ; daer neffens de Schriften
qualijck verstaende / als of-men nopt en
moest ophouden van bidden. **Dit** is verre van
ons/ want w^p en bidden den heelen dagh niet , soo
D.Cabeljau ons toeschijft / veel min doen w^p dit/
sonder opt op te houden / oft opt te beswijcken/
maer w^p houden't niet Augustino , de welcke hier
segft / dat men dagelijks moet hebben sekere tiden
van bidden; dese onderhouden w^p / soo D.Cabeljau
wel sepdt/ als w^p de Vesperen singhen / en Matutin-
nen. Verre dan van ons/ dat w^p souden ghelyck
zijn aen de Massalianen.

Maer laet ons noch voortzonder oordelen/
waerin besonderlijck/ de overmatigheydt, (soo Au-
gustinus dat noemt) ende verkeerde maniere van bid-
den / (soo Epiphanius spreekt) vande Massalianen
gheleghen was. **Dit** sal ons duidelijck segghen
den H.Joannes Damascenus *De Heresibus*: **De** Massalianen,
sepdt desen Oudt-vader/ seyden, dat hare ghebeden
soo veel vermochten , dat sy door de selve , den H.
Gheest trekken uyt den hemel, soo dat hy ghevoelt , ende
ghevat kost worden ; Sy segghen wonderlijcke dinghen,
namentlijck, dat men soo langh , sonder ophouden moet
bidden, tot dat men ghevoelt , dat de sonde uytghejaeght
wordt ghelyck eenen roock, oft vyer, oft draeck, oft eenighe
andere soordanige beeste **Wat** sy voortzonder sepden
van hare ghebeden / sullen w^p sien inde volgen-
de derde Aenmerkinghe op hare derde ketterij. **Merchthier** alleen in't voorz^p gaen/ dat Damascenus
oock sepdt/ dat sy de Autaren, ende Kercken, te we-
ten, van de Rechtsinnige verachteden, segghende dat het
aen de Muncken niet en betaemde te celebrerende kerk-
elijcke vergaderinghen, en sacrificie, dat sy haer moesten
te vreden houden met ghebeden , die sy moesten doen in
Bidt-plaetsen, ende Capellen.

Wt al het voorgaende/make ik nu mijne slot-
reden / ende thooone dat w^p in niet een deelken
ghelyck zijn aen de Massalianen.

Voor

de godtz-dienstighe Magistraten zyn omghe-
bzach / om dat sy dese ghewoonten der Kercke
(doch verkeerdelyck) nae volghden / ende up-
drucken / waer sult ghp u nu keeren / zyn de
Massalianen, om alle dese voorsepde stucken/veroor-
deelt als ketters / hoe sult ghp't dan maken met
de Recht sinnighe Kercke van die tijden / de welc-
ke al 'tselue pleeghde / is die oock kettersch ghe-
weest in die stucken / soo strijd dan Epiphanius te-
ghen sijn eyghen leeringhe / ende als sy de Massa-
lianen als ketters verdoemt/soo verdoemt sy dan
mede/ende sijn selven/ende de heele Kercke: **Wat**
is veel te plomp / ende ongherijnt / soo en heeft
dan Epiphanius de Massalianen niet voor ketters ghe-
houden / om dat sy euckelhert bedchysen hadden,
vele lof-sanghen songhen, keerssen ontstaken, &c.

Zijn sy om dese actien selue gheen ketters ghe-
weest/ soo moet het dan op aenkomien op de ma-
niere/ met de welcke sy dese ghewoonten der Kercke
nae volghden. **Oit** noemt Epiphanius eene verkeerd
nae volghinghe vande Kercke: **Sy** noemt het ver-
blindtheydt, hooverdije, moetwilligheydt, valscheyd de
welcke de waerheydt bederft, &c. maer de andere
Oudt-baders/sullen ons/ aengaende dese manie-
re/meer lichtig gheven.

Laet ons eerst hoorzen spreken den H. Augusti-
num *Heresi* 57. De Massalianen, seydty bidden soo
veel, dat het ongheloovelyck schijnt te wesen: want
nae dien de Heere gheseydt heeft: Men moet altijdt bid-
den, ende niet beswijcken: ende den Apostel: Bidt sonder
ophouden; 'twelck soo alderbest wordt ghenomen, dat
men daghelycx sekere tijden van bidden hebbe, sy doen
dit soo overmatigh, dat sy daerom ghevonnist worden,
den naem van ketters te moeten voeren.

Hier siet ghp dat den H. Augustinus, noch het ma-
ken van bedchysen / noch het houden van ver-
gaderinghen/ noch het singhen van lof-sanghen/
noch het bidden met aenghesteken lichen / en
keerssen/ en verdoemt als ketters / maer encke-
lyck de maniere die sy hielen in't bidden/ dat is/
dc over-

Voor eerst. D. Cabeljau en magh niet segghen / dat sy ketters zijn gheweest/ om de daer selve / oft van heede hupsen te maken / oft van daer te bidden / en los-sanghen te singhen / oft van lichtien t'ontseken; want dit was mede de ghewoonte vande Rechtsunighe Kercke / soo Epiphanus ghetuypht / als hy dypdelijck seydt / dat sy hier in naevolghden de Kercke / ende hare ghewoonten mytdrucken. Hy moet dan in dese actien selve / oft de Mafalianen ontschuldighen van ketterij / oft hy moet de Rechtsunighe Kercke houden voor kettersch/ dit is ongherijnt / Ergo 'tis mede ongherijnt/ ons voor ketters te houden in dese stukken.

Ten tweeden. D. Cabeljau en magh niet segghen/ dat sy ketters zijn gheweest / om dat sy door de ghebeden / wilden Godt te vreden stellen, soo hy seydt / oft versoenen / soo Epiphanus spreekt/ want wat isser ghemeynder inde Schrifture/ als de ghebeden aen te prijzen / om Godt te bidden te stellen? De Psalmen namelijck/zijn vol van soo-
danighe sprekten.

Ten derden Soo moet het dan D. Cabeljau noodd-sakelijck nemen op hare MANIERE van bidden: Dese / soo Augustinus seght/ was overmatigh , ende spruytende myt een gros mys-verstandt van de Schrifture. De overmatigheyt / seght Damascenus, was hier in gheleghen/dat sy soo langh/ ende sonder ophouden wilden ghebeden heb-
ben/tot alertydt dat den H. Gheest ghevoelijck/ ende tastelijck myt den hemel sond' dalen / ende hare sonde ooghelyck verdwijnen / oft als eenen rooch / oft vper/oft vzaech/ oft eenighe soodanighe beest.

Van dit sog overmatigh bidden/ ende tot soo een eynde te bidden / hebben wy eenen schryck / ver-
staende de Schrifturen met Augustino , dat uren daghelyck sekere tyden moet houden van bid-
den (ghelyck myt oock doen.) Soo verre dan is't van daer dat wy aen dese ketters sonden ghelyck
zijn/ voor soo veel als sy ketters waren/ dat wy het

Vande Ketterije der Massalianen. 153
het in teghendeel houden met de ghewoonte der
Rechtsinnighe oude Kereke / ende niet de leeringe
van Augustinus, Epiphanius, ende Damascenus, die
dese ketterij verdoemt hebben.

II. AEN MERCKINGHE

Op de Ketterije der Massalianen.

D.Cabeljau, Pag.563.

VAn de *Massalianen* wort ghetuyght, dat sy haer ont-
sloeghen van tijdelijcke besittinghen, bekleeden haer
met sacken, staeken de handt uyt, om een aelmoesse t'ont-
fanghen, als niet hebbende. Alle de Munniken belijden niet
te hebben, alle de bedelende Ordens steken de handt
uyt, ende eysschen voor de deuren, als niet hebbende
om te leven. Eenige gaen opentlijck in sacken, hayre-
kleederen, &c.

Catholijcke Andtwoorde.

Dit is immers het slechtsche bescheerd vande
wereldt. Wat wilt hier D. Cabeljau wederom voer
ketterij ghehouden hebben? oft het ontslaen
van tijdelijcke goederen? oft het bedelen / ende
niet hebben? oft het bekleeden niet sacken? wat
van al is hier ketterij?

Het ontslaen van tijdelijcke goederen? soo zijn dan
d'Apostelen / die allegh verlaten hebben / soo de
Schrifture seght mede ketterij gheweest.

Het Bedelen? soo is dan den goeden Lazarus, die
voor de deure handen hycken sat / oock ketter
gheweest.

Het Niet hebben? wat sult ghy dan maken van
Christo, die van sijn selben gheuypgh Lue. 9.58. dat

Sp